

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

/ Остапець Ю. О./

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНОЛОГІЇ ПРОСУВАННЯ ІНТЕРЕСІВ В КРАЇНАХ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ ЄВРОПИ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Магістр політології
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Ужгород 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Технології просування інтересів в країнах Центральної Європи» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 052 Політологія освітньої програми магістр політології.

Розробник: Басараб В.І., кандидат історичних наук, доцент кафедри політології і державного управління

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології і державного управління

протокол № 12 від «01» липня 2021 р.

В.о. завідувача кафедри Вегеш М.М.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 1 від «30» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

© Басараб В.І., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма Навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-й	1-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,8 самостійної роботи студента – 72	9-й	10-й
	Лекції:	
	28	10
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни «Технології просування інтересів в країнах Центральної Європи» - сформувати у студентів вміння засвоювати знання про сутність та організаційно-правові механізми впливу груп інтересів на діяльність органів публічної влади в країнах Центральної Європи та підготовка студентів до використання набутих вмінь та навичок для практичної діяльності в українських реаліях.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) загальних компетентностей:

- здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК-01);
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК-02);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-05);
- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями (ЗК-06);
- здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення (ЗК-07);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-08);
- вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми (ЗК-09);
- здатність комунікувати з представниками інших професійних груп різного рівня та громадськістю (ЗК-13).

2) фахових компетентностей:

- критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів (СК-03);
- здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівнях (СК-06);
- здатність вирішувати задачі політико-адміністративного рівня та менеджменту на міжнародному, національному, регіональному та місцевому рівнях (СК-09);
- вміння застосовувати форми, інструменти та методи публічного управління, регіональної політики, місцевого самоврядування партійного та виборчого менеджменту у країнах Центральної Європи у практичній професійній діяльності в Україні (СК-10);
- вміння аналізувати загальні та специфічні тенденції розвитку громадянського суспільства, його культурні особливості, ефективно комунікувати з неурядовими організаціями та групами інтересу, визначати основні потреби та проблеми у цій сфері (СК-14);
- спроможність застосовувати методику аналізу великих масивів інформації, політичної діагностики загалом для оцінки, прогнозування, моделювання розвитку різних рівнів політичної сфери (СК-15)

Крім того, вивчення вказаної вибіркової навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому орієнтуватися в проблематиці основних тенденцій розвитку сучасних напрямів та форм діяльності груп інтересів та лобістських структур зарубіжних країн, використовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань в українських реаліях та набувати вміння давати оцінку впливовості центральних та регіональних політичних та фінансово-олігархічних груп, готувати повідомлення, виступи, наукові статті на вказану проблематику.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Технології просування інтересів у країнах Центральної Європи» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП)

- НД. 03 Публічна політика та управління в країнах Центральної Європи
- НД. 04 Політичні партії і вибори в країнах Центральної Європи
- НД. 05 Регіональна політика та місцеве самоврядування у країнах Центральної Європи
- НД. 06 Етнополітика у країнах Центральної Європи

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Технології просування інтересів у країнах Центральної Європи», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки політичних рішень.	ПРН-4
Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.	ПРН-6
Вміти застосовувати кращі практики діяльності органів влади, територіальних громад, політичних та громадських організацій, аналітичних та інших професійних структур Центральної Європи у практичній діяльності в Україні.	ПРН-9
Враховувати у дослідницькій та консультативній діяльності етнокультурні, етноконфесійні та етнопсихологічні параметри населення, зокрема центральноєвропейського регіону, їх вплив на публічну політику та політичний менеджмент, в тому числі в контексті антикризового управління.	ПРН-10

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Технології просування інтересів у країнах Центральної Європи»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти застосовувати ефективні моделі партійного та виборчого	ПРН-12

менеджменту, зокрема апробовані в країнах Центральної Європи, у практичній політичній, професійній (консалтинговій, аналітичній, експертній, комунікаційній) діяльності, володіючи знаннями про закономірності та особливості розвитку партійних та виборчих систем.	
Застосовувати глобальний, міжнародний регіональний контекст до аналізу політичних явищ, відносин та тенденцій у політичній сфері України, розробляти прогнози та моделі розвитку різних сфер політичного та публічного життя, використовуючи досвід центральноєвропейських країн.	ПРН-13
Брати участь у дослідженні та у практичній діяльності щодо врегулювання, вирішення та попередження міжнародних конфліктів та криз, зокрема міграційного та етнополітичного характерів, вироблення відповідних рекомендацій національним та регіональним органам влади, міжнародним організаціям, іншим стейкхолдерам щодо збереження політичної та міжнародної стабільності.	ПРН-15
Застосовувати сучасні технології розробки, включно використання сучасних інформаційних систем та мереж у наукових дослідженнях та практичній політиці, для здійснення моніторингу соціально-політичної стабільності у громадах, регіонах України та Центральної Європи загалом.	ПРН-19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- письмове тестування;
- аналітичне есе;
- аналітичний реферат;

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, написання аналітичного есе, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4...	...	...	...	...	...	50	100
10	5+10	5+10	10							

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8...	...	...	...	...	...	50	100
10	5+10	5+10	10							

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2			
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)		
Практичні (семінарські) заняття	5	25	5	25		
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)						
Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні						
Письмове тестування при тематичному оцінюванні	1	15				
...						
Презентація			1	10		
Реферат			1	15		
Есе	1	10				
...						
Модульна контрольна робота		50		50		
Разом		100		100		

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від

обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних тенденцій розвитку сучасних міжнародних та регіональних особливостей місцевого самоврядування та оцінити перспективні напрями формування сучасних територіальних громад в Україні. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «*Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курскових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
8-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Групи інтересів в країнах Центральної Європи як об'єкт політологічного аналізу: сутнісні характеристики та класифікація	15	4	2			9
Тема 2. Організація групових інтересів. Способи та механізми впливу на владні структури	17	4	4			9
Тема 3. Моделі групової політики для захисту індивідуальних інтересів. Прояви та джерела клієнтизму в постсоціалістичних країнах	13	2	2			9
Тема 4. Плюралізм інтересів і громадянське суспільство: громадська самоорганізація як ефективний засіб задоволення суспільних інтересів в країнах Східної Європи	14	3	2			9
Модульна контрольна робота	1	1				
Разом за модуль	60	14	10			36
Модуль 2						
Тема 5. Концептуальні засади аналізу механізмів лобістської діяльності: порівняльна характеристика форм лобізму в країнах Центральної Європи	15	4	2			9
Тема 6. Правові механізми регламентації участі груп інтересів у публічній політиці країн Центральної Європи	17	4	4			9

Тема 7. Громадські об'єднання бізнесових структур як впливові суб'єкти просування інтересів в країнах Центральної Європи	13	4	2			9
Тема 8. Використання досвіду правового регулювання лобізму країн Центральної Європи для розробки закону України «Про лобізм»	14	2	2			9
Модульна контрольна робота	1	1				
Разом за модуль	60	14	10			36
Разом за семестр	120	28	20			72

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Групи інтересів в країнах Центральної Європи як об'єкт політологічного аналізу: сутнісні характеристики та класифікація	16	2				14
Тема 2. Організація групових інтересів. Способи та механізми впливу на владні структури	12		2			10
Тема 3. Моделі групової політики для захисту індивідуальних інтересів. Прояви та джерела клієнтилізму в постсоціалістичних країнах	16	2				14
Тема 4. Пліуралізм інтересів і громадянське суспільство: громадська самоорганізація як ефективний засіб задоволення суспільних інтересів в країнах Східної Європи	16	2				14
Тема 5. Концептуальні засади аналізу механізмів лобістської діяльності: порівняльна характеристика форм лобізму в країнах Центральної Європи	16	2				14
Тема 6. Правові механізми регламентації участі груп інтересів у публічній політиці країн Центральної Європи	14		2			12
Тема 7. Громадські об'єднання бізнесових структур як впливові суб'єкти просування інтересів в країнах Центральної Європи	15	1				14
Тема 8. Використання досвіду правового регулювання лобізму країн	14					14

Центральної Європи для розробки закону України «Про лобізм»						
Модульна контрольна робота	1	1				
Разом за модуль	120	10	4			106
Разом за семестр	120	10	4			106

6.2. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Групи інтересів в країнах Центральної Європи як об'єкт політологічного аналізу: сутнісні характеристики та класифікація	2	
2	Організація групових інтересів. Способи та механізми впливу на владні структури	4	2
3	Моделі групової політики для захисту індивідуальних інтересів. Прояви та джерела клієнтізму в постсоціалістичних країнах	2	
4	Плюралізм інтересів і громадянське суспільство: громадська самоорганізація як ефективний засіб задоволення суспільних інтересів в країнах Східної Європи	2	
5	Концептуальні засади аналізу механізмів лобістської діяльності: порівняльна характеристика форм лобізму в країнах Центральної Європи	2	
6	Правові механізми регламентації участі груп інтересів у публічній політиці країн Центральної Європи	4	2
7	Громадські об'єднання бізнесових структур як впливові суб'єкти просування інтересів в країнах Центральної Європи	2	
8	Використання досвіду правового регулювання лобізму країн Центральної Європи для розробки закону України «Про лобізм»	2	
Разом		20	4

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна	заочна
1	Групи інтересів в країнах Центральної Європи як об'єкт політологічного аналізу: сутнісні характеристики та класифікація	9	14
2	Організація групових інтересів. Способи та механізми впливу на владні структури	9	10
3	Моделі групової політики для захисту індивідуальних інтересів. Прояви та джерела клієнтізму в постсоціалістичних країнах	9	14
4	Плюралізм інтересів і громадянське суспільство: громадська самоорганізація як ефективний засіб задоволення суспільних інтересів в країнах Східної Європи	9	14

5	Концептуальні засади аналізу механізмів лобістської діяльності: порівняльна характеристика форм лобізму в країнах Центральної Європи	9	14
6	Правові механізми регламентації участі груп інтересів у публічній політиці країн Центральної Європи	9	12
7	Громадські об'єднання бізнесових структур як впливові суб'єкти просування інтересів в країнах Центральної Європи	9	114
8	Використання досвіду правового регулювання лобізму країн Центральної Європи для розробки закону України «Про лобізм»	9	14
	Разом	72	106

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Автономов А. С. Азбука лоббирования. Москва, 2014. 112 с.
2. Аналітична доповідь до Щорічного послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2017 р.» Київ: НІСД, 2017. 928 с.
3. Бовсунівська І. Лобізм в органах публічної влади. *Конспект лекцій*. Київ, 2019.
4. Бондаренко О. Функціональне представництво інтересів як центр політичного впливу на внутрішньодержавному рівні. *Актуальні проблеми політики*. 2017. Вип. 60. С.252–262.
5. Кіш Є. Б. Центральна Європа в сучасній системі євро регіональної інтеграції. Ужгород: Ліра, 2008. 440 с.
6. Лендшел М. О. Місцева демократія у країнах Центральної і Східної Європи: Монографія. Ужгород, Мистецька лінія, 2011. 688 с.
7. Липовська Н. А., Письменний І. В. Публічна політика. Навчальний посібник. Дніпро, 2018. 104 с.
8. Публічна політика. Навчальний посібник / за ред. С. О. Телешуна. Київ, 2016.
9. Рачинська М. Концепції теоретичної ідентифікації лобізму в сучасній західноєвропейській науці. *Вісник НАДУ при Президентові України. Серія: Державне управління*. 2017. С. 42–50.
10. Рейтерович І. Політичний вимір діяльності ФПГ у державах перехідного періоду. *Політичний менеджмент*. 2005. № 1. С. 70–77.
11. Телькінен Т. «Тиха сила» проти корупції, або Лобіювання без міфів. *Юридичний вісник України*. 2016. № 32. С. 6–7.
12. Ткач Д. І. Сучасна Угорщина в контексті суспільних трансформацій: Монографія, Інститут політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. К., 2004. 504 с.
13. Чальцева О. Публічна влада. *Політичне життя*. 2016. № 4. С. 52–57.

Додаткова література

1. GR и лоббизм: теория и технологии : учебник / под ред. В. А. Ачкасовой, И. Е. Минтусова, О. Г. Филатовой. М. : Юрайт, 2015. 315 с.
2. Базілевич Д. Інститут лобіювання в Україні та за кордоном: походження, проблеми, перспективи розвитку : наук.-інформ. вид. / Д. Базілевич, В. Нестерович, В. Федоренко. К. : ФОП Москаленко О.М., 2015. 111 с.
3. Дягілев О. В. Конституційно-правовий інститут лобізму: вітчизняний та зарубіжний досвід : монографія. Х. : Майдан, 2011. 252 с.
4. Нестерович В. Ф. Конституційно-правові засади інституту лобіювання: зарубіжний досвід та перспективи для України: монографія. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е.О.Дідоренка, 2010. 752 с.
5. Павроз А. В. Группы интересов и лоббизм в политике : учеб, пособ.

СПб. : Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2006. 186 с.

6. Денисюк А. В. Громадський лобізм в Україні: проблеми і перспективи розвитку. *Гілея* (науковий вісник). 2015. Вип. 102. С. 403-405.

7. Добросмыслов Д. В. Правовое регулирование лоббистской деятельности и продвижения интересов частных лиц в ЕС : дис. на соискание учен. степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 "Международное право. Европейское право". М., 2014. 162 с.

8. Кушніренко О. Г. Політико-правовий інститут лобізму: досвід нормативного регулювання країн Євросоюзу та шляхи легалізації в Україні. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2010. Вип. 19. С. 46-56.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Агентство США з міжнародного розвитку (USAID).-
2. <http://www.usaid.gov/ukraine>
3. Європейська Бізнес Асоціація. <http://www.eba.com.ua/uk>
4. Законодавство України. <http://zakonl.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.-
6. <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
7. Науково-дослідний економічний інститут Міністерства
8. економіки України. - <http://ndei.me.gov.ua/>
9. Національний інститут стратегічних досліджень. - <http://www.niss.gov.ua/>
10. Президент України. Офіційне інтернет-представництво.-
11. <http://www.president.gov.ua/>
12. Світовий банк. - <http://www.worldbank.org/>
13. Український Союз промисловців і підприємців. - <http://uspp.ua/>
14. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. - <http://www.kmu.gov.ua/control>
15. Kyiv Global. - <http://www.kyivglobal.com/ua/>
16. Проект Закону України "Про лобізм" від 20 верес. 2016 р. № 5144 [Електронний ресурс]. Режим доступу:
17. http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1
18. Проект Закону України "Про лобіювання" від 5 жовт. 2016 р. № 5144-1 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://wl.cl.rada.gov.ua/pls/zweb2/>

Додаток 2

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)